

съперник в битката за Борис – смъртта на "Никотиана" е по-скоро желана от Ирина, отколкото неприемана.

Единственото, което е свързвало Ирина с "Никотиана", е самият Борис, но него вече го няма. Бихме могли да предположим, че изневеряващата на живия Борис Ирина остава вярна на вече мъртвия Борис, защото смъртта е скъсала и връзката между Борис и "Никотиана" и в тази посока работи и откритието в тайния сейф на Борис, че той я е следял с тайни детективи, което значи, че я е ревнувал и може би обичал. Но и тази "следа" не е много вярна, защото Ирина отдавна е разочарована от Борис. И така – в поведенческата и психологическа логика на Ирина, така както е представена в романа, няма никакви знаци, че тя има желание да си отиде заедно с Борис или с "Никотиана". Напротив, всичко в романа сочи, че тя е скъсала с тях.

Но ако нито верността към мъртвия Борис, нито чувството за съпричастност към света на "Никотиана" карат Ирина да избере смъртта, тогава какво? И дали наистина – въпреки че и това многократно се коментира от други, от автора и дори от самата Ирина – тя е толкова духовно и морално опустошена, че това я кара да избере смъртта? Но нищо в поведението на Ирина не говори за такова фатално влечение към смъртта, напротив, тя нито има автоагресивно поведение като Борис Морев, нито е фатално остаряла...

Нещо повече – ако Ирина наистина бе така духовно и морално опустошена, така потънала в разврата и порока, тя просто щеше да има поведението на Зара (за която не знаем дали флиртува със западните съюзнически офицери, за да избяга с тях зад граница, или е приела да служи на новата власт, за да упражнява стария си занаят, или пък е приела да служи на новата власт, за да я надхитри и пак да офейка на Запад).

Нито акт на морален самосъд (да си отиде заедно с мъртвия вече свят на Борис и "Никотиана"), нито акт на духовно опустошение, самоубийственият жест на Ирина има само един смисъл и той не е коментаторски експлициран в творбата именно защото е и достатъчно категоричен като жест в психологическата и поведенческата логика на героинята. Това е нейният последен морално достоен жест като израз на